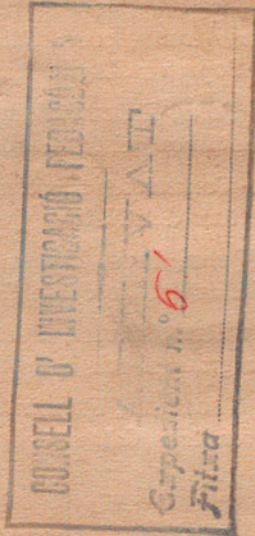

ESCOLA D'ESTIU
DE BARCELONA

ANY 1919

CONSELL DE PEDAGOGIA
DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

R. 10.291

Caritat

ESCOLA D'ESTIU

PROFESSORAT DELS CURSOS ORDINARIS

- BALAGUER, MANUEL M.^a, Doctor en Ciències, Prof. a l'Escola de Directors d'Indústries Químiques.
- BARNOLA, JOAQUIM M.^a DE, S. J., Doctor en Ciències per la Universitat de Bonn, Prof. al Col·legi Màxim de PP. J. a Sarrià.
- BATALLER, JAUME, prev., Llicenciat en Ciències, Auxiliar a l'Escola Superior d'Agricultura.
- CIVIT DE FONT, EMÍLIA, Mestressa Superior, Auxiliar al Laboratori de Botànica del Museu de Catalunya.
- FARRAN, CONCEPCIÓ, Mestressa Superior, Titular de l'Escola de Directors d'Indústries Químiques.
- FONT I QUER, PIUS, Doctor en Ciències, Cap del Laboratori de Botànica del Museu de Catalunya.
- MARCT I RIBA, JAUME, Doctor en Ciències, Auxiliar de Geologia i Geografia física a la Universitat de Barcelona.
- VALLS I TABERNER, FERRAN, Doctor en Lletres, Prof. als Estudis Universitaris Catalans.

PLA DE L'ESCOLA D'ESTIU

CURSOS ORDINARIS DE PERFECCIONAMENT

I.^r any

Cursos generals de

Mineralogia i Geologia

Botànica

Zoologia

Química

Història de Catalunya, etc., etc.

[2]

2.ⁿ any

Cursos especials de

Ciències Naturals
Ciències Físico-Químiques
Lletres

NOTA. — Mitjançant una petita prova, es pot ingressar als cursos especials sense passar pels cursos generals.

SECCIÓ EXTRAORDINÀRIA DE DIFUSIÓ PEDAGÒGICA I CULTURA

Pedagogia
Metodologia
Aplicació de procediments escolars
Excursions
Visites
Concursos
Conferències, etc., etc.

ESTIU DE 1919 : CURSOS I HORARI

CURSOS ORDINARIS DE PERFECCIONAMENT

1.^r any

(CURSOS GENERALS)

Mineralogia (Elements de). Prof. Mn. JAUME BATALLER.

Classe diària d'un quart de deu a un quart d'onze.

Durant el curs es veurà el següent programa:

Composició de la terra. Morfologia general. Cossos cristal·litzats, cristal·lins i amorfs. Elements d'un cristall. Notacions. — Agrupació de les principals formes cristal·lines en sistemes. — Principals formes holoèdriques i hemièdriques i les més típiques de cada un dels sistemes. — Associacions dels cristalls. Macles. Pseudomorfisme. Inclusions. Obtenció de cristalls artificials. — Elasticitat. Exfoliació. Duresa. Pes específic. Propietats tèrmiques, elèctriques i magnètiques. — Estudi elemental de les propietats òptiques. Reflexió. Refracció. Polarització. Pines de turmalina. — Química mineral. Coloració de la flama. Caràcters d'alguns minerals tractats al carbó. — Coloració de les perles de bòrax. Reactius principals i reaccions més característiques.

Botànica general. Prof. D.ª E. CIVIT DE FONT.

Classe diària de vuit a nou del matí.

Durant el curs es veurà el següent programa:

Morfologia i Biologia de les Fanerògames : Descripció de les plantes. L'Espècie. La Raça, la Varietat i la Forma. Classificació i determinació de les plantes.

Morfologia i Biologia de les Criptògames : Falgueres, Molses, Bolets i Algues.

Geografia Botànica : Distribució de les plantes a la terra. Regions botàniques i flores integrants de la catalana. El factor climàtic i la distribució de les plantes. Zones de vegetació i estudi de les del Pireneu, Montseny i baixes muntanyes de Catalunya. La Composició física i química de la terra i la distribució de les plantes. La flora calcícola i la calcífuga a Catalunya. Les plantes halòfiles : la flora litoral catalana i la de l'estepa de Lleyda. Associacions.

Documentació Botànica : Herborització, preparació i conservació de les plantes. Formació de l'Herbari.

Serà condició necessària per a l'assistència a classes que cada alumne vagi proveït d'una lupa i unes pines fines.

Zoologia : Generalitats i anatomia zoològiques. Prof. P. JOAQUIM DE BARNOLA, S. J.

Classe diària de dos quarts d'onze a dos quarts de dotze.

Durant el curs es veurà el següent programa:

Generalitats. Definicions cabdals. Estudis anatòmics macroscòpics dels diferents tipus del regne animal amb pràctiques sobre els més comuns i de fàcil adquisició.

Serà condició necessària per a l'assistència a les classes que cada alumne vagi proveït de cubeta de dissecció amb fons de cera i parafina, bisturí, tisores, pinces i agulles de picar.

Química : Pràctiques de Química Elemental. Prof. Srta. CONCEPCIÓ FARRAN.

Classe diària de vuit a dos quarts de deu del matí.

Durant el curs es veurà el següent programa:

Manipulació del vidre. Tallar, torsar, estirar i soldar el vidre. Treball i perforació del suro. — Barreja, reacció, demostració de les propietats de la barreja i de la reacció i ses diferències. — Estudi de la combustió. Combustió del carbó, combustió del mercuri. — Producció de l'òxid i de l'anhídrid carbònics. Ses propietats, espiració. — Anàlisi de l'aire. Oxigen, obtenció i propietats. Punt de fusió. Punt d'ebullició. — Destil·lació. Destil·lació fraccionada. Determinació del grau alcohòlic del vi. — Hidrogen (obtenció pel zinc i l'àcid sulfúric). — Recollida de l'hidrogen, combustió i propietats. — Cristal·lització i purificació del sulfat de zinc. — Purificació dels cossos per cristal·lització. — Clor (preparació), Hipoclorit (aigua de Javel), propietats decolorants i desinfectants. Aplicacions. — Sofre. Propietats decolorants. Anhidrid sulfurós. Àcid sulfhídric. — Amoníac. Solubilitat de l'amoníac, propietats. — Àcid clorhídric. Preparació i obtenció. — Àcid nítric. Obtenció. Destil·lació de l'àcid nítric. — Electrolisi de l'aigua destil·lada i aigua acidulada amb àcid sulfúric. — Electrolisi del sulfat cúpric i del clorur de sodi amb obtenció de sosa i d'hipoclorit sòdic. — Determinació de densitats, de l'aigua, alcohol, àcid clorhídric i àcid sulfúric. — Reconeixement de les matèries per la coloració de la flama. — Perles de bòrax. Reconeixement de les matèries per les perles de bòrax. — Focs follets. — Preparació de l'àcid bòric. — Preparació del sabó. Sabó sòdic, càlcic i bàric. Hidrotimetria. Determinació del grau hidrotimètric de l'aigua.

Història de Catalunya. Prof. D. FERRAN VALLS TABERNER.

Classe diària de set a vuit del vespre.

Aquest curs tindrà per objecte orientar els alumnes en la recerca, selecció i consulta del material de bibliografia històrica (llibres, memòries, anuals, follets, opuscles) i els introduirà en les pràctiques de lectura, classificació, interpretació i crítica de documents històrics. La matrícula serà reduïda.

(CURSOS ESPECIALS)

Determinació geològica de terrenys per a l'estudi de la Geografia. PROFESSOR D. JAUME MARCET.

Dues excursions i dues classes teòriques setmanals. L'hora de les classes de dos quarts d'onze a dos quarts de dotze.

I. *La investigació geològica.* — Bases en què ha d'apoiar-se perquè sia ben profitosa.

II. *Estudi directe en la Natura dels terrenys i fenòmens geològics.* — Excursió al Tibidabo, Vallvidrera, Sant Pere Màrtir i Pedralbes, per a estudiar el *batolít granític* de la serralada litoral; les seves *apòfisis porfídiques, aplítiques i pegmatítiques*; les *aureoles metamòrfiques de contacte* en les *pissarres càmbriques*, així com instructives *manifestacions fumarolianes*.

A Vallvidrera, Santa Creu d'Olorde i Sant Feliu de Llobregat per a veure, demés de les formacions *càmbriques, silúriques i devòniques*, algunes de les nombroses erupcions volcàniques.

A La Salut, Carmel, Coll i Vallcarca per a consolidar el coneixement dels *esmentats terrenys* i caracteritzar l'*antracolític*. Demés, es visitaran també els *dics de porfit* que tallen als primers.

A Gavà, Brugués i Begues per a formar-se idea del *triàsic* i per algunes indicacions sobre el *juràsic inferior*.

A les costes del massiu *cretàcic* de Garraf.

A Monistrol i a Montserrat, per a conèixer la vora de la gran *conca eocènica i oligocènica* que vers al nord es desenrotlla. A l'ensem es veurà, de pas, el *nucli granític* de la serralada litoral, amb les seves *pissarres cristal·lines, silúriques i formacions devòniques*; el *miocènic i quaternari* del Vallès i les *formacions devòniques, triàsiques* de l'estació d'Olesa, en la serralada mitja catalana.

A Sant Cugat i Rubí per a interpretar els *llits oligocènics i miocènics* que constitueixen la comarca del Vallès.

A Montjuich, per a seguir les diverses *capes miocèniques* de tan clàssica muntanya, observar els *estrats metamorfosejats* i veure el *delta del Llobregat*.

I, darrerament, a Papiol, on es repassaran de nou la sèrie de *terrenys primaris*, s'acabaran d'estudiar les *formacions miocèniques i oligocèniques* i es completarà l'estudi del terciari amb la visita als *llits pliocènics*.

ADVERTIMENT. — *El quaternari*, pel seu desenrotllament serà estudiat en quasi totes les esmentades excursions.

III. *Estudi sintètic dels terrenys observats en les excursions fetes.* Evolució geològica de les regions estudiades.

Sistemàtica vegetal. Prof. D. PIUS FONT I QUER.

Classe diària de nou a dos quarts d'onze.

Aquest curs tindrà per objecte especial la sistematització botànica i la pràctica de classificació de plantes a base d'exemplars, particularment de les espècies més freqüents en el nostre país.

Tècnica del microscopi. Prof. P. JOAQUIM DE BARNOLA, S. J.

Classe diària de vuit a dos quarts de deu del matí.

L'any passat, en anunciar aquest curs per primera vegada, es deia en el programa:

«A l'oferir el present curs es té en compte que els estudis microscòpics, encara que entre nosaltres hagin restat fins avui gairebé confinats a les facultats superiors i cursos universitaris, la seva aplicació, estesa més i més per tots els dominis de la ciència i aplicacions industrials, no pot ja excloure's dels coneixements instructius de l'element docent, àdhuc escolar; i això no sols per a la formació més completa dels Mestres, mes també per a la il·lustració i ensenyament fins elemental. És per això que el Consell de Pedagogia s'ha empenyat en allargar-se a aquesta tècnica, esperant un profit notable en l'aixecament del nivell cultural del nostre ensenyament. És clar que, normalment, els estudis de la tècnica microscòpica per a Mestres hauran de romandre dins lo elemental; però hi pot haver excepcions, com en tota llei, i és de justícia afavorir a qui es trobi ornat amb qualitats especials, àdhuc extraordinàries, que d'altra sort no trobarien cap mena d'esmerçament, quan menys de protecció favorable.»

Vist l'èxit del curs i atès l'entusiasme dels alumnes, aquest any es repeteix, d'acord amb el programa següent:

a) Tècnica general del microscopi. L'aparell, ses classes, parts, variants, accessoris.

b) Tècnica dels reactius més usuals, fins a assolir preparacions definitives.

c) Tècnica citològica i histologia elementals, tant del regne vegetal com de l'animal. Observació *in vivo*.

L'ensenyament serà pràctic, precedit de les explicacions orals indispensables. L'alumne no ha de presentar cap utillatge individual.

Ampliació de pràctiques de química. Prof. D. MANUEL M.ª BALAGUER.

Classe diària de deu a dos quarts de dotze.

Durant el curs es veurà el següent programa:

Idea general de la formulació i nomenclatures químiques. — Pes atòmic i molecular. Equacions químiques. — Divisió dels cossos. — Propietats dels metal·loids. Combinacions hidrogenades del clor; àcid clorhídric, clorur sòdic, extracció; clorur mercuric o sublimat corrosiu, preparació i precaucions, usos; amoníac : clorur amònic, producció. — Oxigen de l'aire : òxid, rovell. Estudi de les combinacions oxidades del clor : clorat potàssic, obtenció i ses aplicacions. — Combinacions oxidades del sofre. Acid sulfúric, fabricació. Sulfat de coure, aplicacions industrials i agrícoles. — Nitrogen de l'aire : nitrurs. — Combinacions oxidades : Gasos asfíxiants, obtenció i acció tòxica. Àcid nítric : nitrats, obtenció i llurs aplicacions en pólvores, focs artificials, etc. — Propietats dels metalls, obtenció del plom, del litargiri. — Sals dels metalls : Gama de colorants; obtenció del Groc d'ultramar, de Siderina, de Sibèria, Ocre, Mini, Verd de Caselman, Negre de fum, Blau de Prússia (tintes). — Idea de la química orgànica. — Aplicacions i obtenció de l'alcofol, glicerina, midó i àcid acètic. — Idea de l'anàlisi químic. Interès comercial i industrial del mateix. Primeres matèries. — Breu anàlisi d'algunes substàncies alimentícies : pa (farina), llet, xocolata, aigua, vi, etc.

SECCIÓ EXTRAORDINÀRIA
DE DIFUSIÓ PEDAGÒGICA I CULTURA

I. Cursos

El treball d'obrador educatiu en les seves aplicacions a l'Escola primària. Director : D. FRANCESC D'A. GALÍ, Director de l'Escola Superior dels Bells Oficis.

Els resultats que s'obtingueren l'any passat en aquest curs i la circumstància extraordinària de l'*Exposició-Concurs de Dibuix i Treball manual* han mogut el Consell de Pedagogia a sol·licitar a l'Escola Superior dels Bells Oficis que repeteixi dins l'Escola d'Estiu el curs de mostra que amb tant d'èxit donà el curs passat. Els treballs a efectuar seran com segueix:

Pràctiques de forja, repujat, cisellat, gravat, fosa i aiguafort.
Pràctiques de talla de fusta, guix, pedra, ivori, gravat al boix, etc.
Pràctiques de treballs sobre cuir i pràctiques de teixits.
Pràctiques de ceràmica i vitralls.

a càrrec dels professors

RAFAEL SOLANICH
JOAN VILÀS
LLUÍS PUIG

Auxiliars a l'Escola Superior dels Bells Oficis.

ARTUR MARTORELL

Mestre superior, adjunt a la Secció de Pedagogia artística del Consell per l'estudi del Dibuix i Treball manual a l'Escola primària.

Demés, es recapta el concurs de distingits pedagogs que donaran conferències sobre el tema del Curs.

Hores de classes : Tots els dies de vuit a onze del matí. Les conferències seran a hores extraordinàries. La matrícula serà reduïda.

Curs de Fotografia. Prof. D. JAUME RIBERA, fotògraf al servei de la Secció de Catalogació i Conservació de Monuments de la Mancomunitat.

Aquest curs té per objecte especial capacitar els mestres per les pràctiques i necessitats de l'Escola en tot ço que es refereix a

la fotografia. Classes alternes de dos quarts de sis a dos quarts de set. Excursions de pràctica : Els diumenges i festes al matí. La matrícula serà reduïda i es recomana als aspirants que portin cada u la seva màquina.

La pràctica de l'Excursió en l'Escola primària. Curset a càrrec de D. PAU VILA, Secretari general de l'Escola Elemental del Treball. Quatre conferències que es celebraran els dies 9, 12, 14 i 16 d'agost, a les quatre de la tarda, i una excursió que combinarà oportunament el conferenciant. L'assistència és lliure.

II. Exposició-Concurs de Dibuix i Treball manual

Aquesta Exposició-Concurs, convocada oportunament entre els mestres de Catalunya, s'obrirà i tancarà dins l'Escola d'Estiu, essent en combinació amb l'Escola tots els actes que s'hi celebrin. Dita Exposició-Concurs comportarà:

- a) Lectura de Memòries.
- b) Conferències en combinació amb el curs : *El treball d'obra-dor educatiu en les seves aplicacions a l'Escola primària.* L'hora d'aquestes seccions serà sempre de tres quarts de dotze a tres quarts d'una. L'assistència a les lectures i conferències és lliure.

III. Excursions

Ultra les excursions reduïdes que han organitzat alguns professors per les necessitats especials de llurs classes, els professors de Mineralogia, Botànica i Zoologia n'organitzen una sèrie de generals amb assistència lliure de tots els alumnes de l'Escola d'Estiu, per a la recerca de material de Ciències Naturals. Aquests actes es celebraran a les tardes, els dies i hores que s'anunciaran oportunament.

INFORMACIÓ GENERAL

1. *Matrícula.* — L'ingrés a les classes de primer any i a tots els actes de la *Secció de Difusió pedagògica i Cultura* és enterament lliure. Per ingressar als cursos *especials del segon any* caldrà haver seguit el curs general de primer any que correspongui, o demostrar coneixements equivalents. El cost de la matrícula és de 5 pessetes pels professionals de la pedagogia o estudiants, sigui el que es vulgui el nombre de cursos a què s'inscrugin.

2. *Inscripció.* — Haurà de fer-se al Consell de Pedagogia (Urgell, 187) tots els dies feiners, o els diumenges, d'onze a una del matí.

3. *Material.* — El material que cada alumne necessiti pel seu ús particular haurà d'ésser adquirit per ell mateix i quedarà propietat seva. D'altra banda haurà d'abonar a l'ESCOLA l'import del material fixe que inutilitzi per barroeria.

Per a l'adquisició de material individual es donaran a la Secretaria del Consell tota mena d'informacions.

4. *Durada de l'Escola d'Estiu.* — Les classes començaran el dia 28 de juliol i acabaran el 27 d'agost.

5. *Horari general.*

MATÍ

De 8 a 9. — Botànica general.

De 8 a 9 $\frac{1}{2}$. — Pràctiques de Química Elemental. — Tècnica del Microscopi.

De 8 a 11. — El Treball d'obrador educatiu en les seves aplicacions a l'Escola primària.

De 9 a 10 $\frac{1}{2}$. — Sistemàtica vegetal.

De 9 $\frac{1}{4}$ a 10 $\frac{1}{4}$. — Mineralogia.

De 10 a 11 $\frac{1}{2}$. — Ampliació de Química.

De 10 $\frac{1}{2}$ a 11 $\frac{1}{2}$. — Generalitats i anatomia zoològiques. — Determinació geològica de terrenys per a l'estudi de la Geografia.

De 11 $\frac{3}{4}$ a 12 $\frac{3}{4}$. — Conferències i lectura de Memòries.

TARDA

De 4 a 5. — Els dies 9, 12, 14 i 16 d'agost. — La pràctica de l'excursió en l'Escola primària.

De 5 $\frac{1}{2}$ a 6 $\frac{1}{2}$. — Dimarts, dijous i dissabtes. — Curs de Fotografia.

De 7 a 8. — Tots els dies, Història de Catalunya.

NOTA. — Les excursions col·lectives tindran lloc els dies que no hi hagi conferències del curs *La pràctica de l'excursió en l'Escola primària.*

Í N D E X

	<u>Pàgs.</u>
PROFESSORAT DELS CURSOS ORDINARIS	2
PLA DE L'ESCOLA D'ESTIU	2
ESTIU DE 1919 : CURSOS I HORARIS.	
Cursos ordinaris de perfeccionament:	
1.ª any, Cursos generals.	4
2.ª any, Cursos especials.	6
Secció extraordinària de difusió i cultura:	
I. Cursos : El treball d'obrador educatiu en les seves aplicacions a l'Escola primària	8
Curs de Fotografia	8
La pràctica de l'excursió en l'Escola primària.	9
II. Exposició-Concurs de Dibuix i Treball manual.	9
III. Excursions	9
Informació general.	9
Horari general	10

RF. 3-39

Imp. Casa Caritat